

.1935.

LÄSTA-BLADET.

1935.

Hur naturen danat Sverige

Vår jord har från första början varit en enda het massa, som under tidernas lopp avsmalnat, så att det bildats en hård skorpa runt om. Denna skorpa har nu veckat sig så att det har uppstått ojämnheter på den, eller också har skorpan spruckit, så att den har höjt sig på ena sidan och på den andra sidan har det rasat ner, detta kallas förkastning. Dalarna är nu fyllda med vatten, och detta vatten har kommit dit när det när det har regnat.

Allt vatten som nu finns i haven, har en gång varit i rymden. När det blivit kallt, så började det att regna, och vattnet samlade sig nu i dalarna. Denna tid kallas silurtiden, ty silurhavet gick över landet.

Men så kom den tid då allt över täcktes av is. Då allt förstördes och allt liv på jorden försvann. Den väldiga irrasen kom från norr och förde med sig stora stenar, som skrapade mot berget, och då dessa avnöttes så blev de runda och inte så vassa som de annars varit.

Det är också andra krafter som arbetar att utjämna de stora höjdskillnaderna; dessa krafter är solen, vattnet, kölden, och isen. När marken hastigt avkyldes efter att först ha varit starkt upphettad, så uppstodo sprickor i marken. I dessa sprickor samlades nu vattnet, och när detta frös till is, så söndersprängde detta berget, och då bildades det grus

och sand. Detta kallas vitting.

Under den gångna tiden har det bildats mycket olika bergarter och jordarter. Både djur och växter, som har levat i vatten, har nu dött och sjunkit till botten, där det nu har bildats nya bergarter såsom sandsten, skiffer, stenkol och kalksten. Alla de nämnda krafterna arbetar fortfarande på att utjämna alla ojämnheter på jordytan.

Karin Lörd.

Ett eget hem.

Något vackert som vi alla längtar efter
är ett eget hem. Ett eget hem! Tänk så vackert man

det skulle ha.

När jag blir stor, skall jag sträva efter att få ett eget hem. Irdan jag har fått pengar att bygga en gård för, så skall jag söka efter en riktigt trevlig plats att bygga på. Det skall förstär vara en stogsdunge med björkskog. Så blir det att bygga. Stugan skall vara liten och näpen, med en veranda på. Där skall jag sitta om sommarkvällarna med en liten hissumis i krus, och se på när roten går ned.

Inne i stugan skall jag möblera så trevligt jag kan. Jag skall ha blommor i fönstren. Riktigt trevliga kaktusar med vita blommor. När roten lyser ska den lysa på kaktusblommorna så att både missan och jag blir glad.

Utansför stugan skall jag ha en liten lämplig kädgårdsläppa med blommor, rosbuskar, morötter, rödbetor, spenat och krusbärbuskar. Dem skulle jag värda och vattna. Om våren när det börjar spira i kädgården, skall jag och min lilla katt vara där pyssla så att det växer.

Katten skulle jag även pyssla om. Den

ska få ligga på en dyna
med ejerdun i om nät-
terna. Och den skulle få
grädde om söndagarna, annars
om den finge grädde var dag skulle jag skämma
bort henne, och då tar hon inga röttor för misse och jag
skulle må riktigt kärligt i ett litet eget hus.

Brieten I

Såsom Jesu smärta var...

I en av våra psalmer
finns vi ordet: "Såsom Jesu smärta var aldrig
någans varit här." De tal, om hur Jesus fick
lida och dö på korset för människornas synder.
Man ser bara när han var i Gethsemane, han
tid så att hans svett blev såsom bloddroppar, vilka
föll med på marken. Och hans ångest blev värre
och värre, och han bad till Gud, att han skulle
taga ifrån honom den Till sist kom också en
Herrens ängel och styrkte honom.

Jesu hade då inte så lång

lid kvar, förän hans lidande skulle fullbordas
En skara krigsmän kommo nu emot honom
och förde honom först till rövareprästen Kafas,
där där de försökte få några falska vittnen emot
honom. Sedan fördes han till på fredagsmorgonen
till landshövdingen Ponnus Pilatus, där domen
beständes.

Till sist kräffa vi honom
på korsel. Händerna och fötterna spikades fast
vid det tunga träkors, som han hade burit den
länga vägen till Golgata, och han plågades av
både törst och hölthet. Hans huvud satt en löne-
krona, som sårade honom så att bloddropparna
rullade ned för hans kinder. Då sänker han sitt huvud,
vilket var blekt och blodigt, och säger: "Fader, i dina
händer befäller jag min ande." Den stunden var
hans sista, ty sedan han sagt detta, var hans
lidande slut. Då böjades Templet rivas ihu,

solen mörknade och bergen rännade, men då
såg också de, som hade dömt Jesus, att det inte
var någon förbrytare eller morddådare, ty det syntes
vid korsfästningen att det var något underligt som
skedde; fastän många många blivit korsfästa
där, har aldrig något sådant hänt.

Fastän Jesus har sådan kärlek
till människorna, ha dessa hat och hän till honom,
och fastän han var oskyldig till denna pine,
ropade folket: "Korsfäst, korsfäst." Men Jesus
kärlek slöt sig ändå aldrig

Edel Brodin

R.E.

Den trogna flickan.

Det var en flicka som hette Anna vilken har avlagt mykterhetslöftet i sin ungdomstid. De hade mycket fattigt i hennes hem, och hon fick tidigt lära sig att arbeta. En dag var hon ute för att söka arbete. Hon fick då arbete i en gästgivaregård där i trakten. Tandem, som var ensam skötte gården, var nu gammal och var i behov av en yngre hjälpsida. Hon var mycket rik. Varje dag hade hon fullt hus med bara drinkare vilkas veckoförtjänster gingo i brännvin o. dyl. Det kunde ej Anna håla, för hon hade ju avlagt ett löfte, och för det skulle hon kämpa, d. v. s. att kämpa

för att få bort brännvinet, som har förstört
så många människas liv.

En kväll kom husmodern in till Anna
och bad att få tala med henne. Hon sade att
hon började bli gammal och nekteris, och hon
ville att hon skulle överta alltsammans. Hon
sade ytterligare, att hela hennes egendom skulle
tillfalla Anna efter sin död, men det var bara om
hon ville bryta sitt lifte som hon givit i lofen.
Det ville hon ej. Då blev husmodern vred och sade
att hon ej ville se henne något mer. Anna gick
hem och ombalade för föräldrarna alltsammans.

Denna flicka bröta vi alla likna.

Men hon har vunnit mer än någon annan, tack
var hennes beständighet

Amny E.

Något om 30-åriga kriget.

Under 1600-talet rasade ett stort krig i Europa som kallades 30-åriga kriget. Det kallas så därför att det varade i 30 år. Kriget började år 1618 och varade till år 1648. Striden stod mellan protestanter och katoliker. Orsaken var den, att katolikerna slängde kyrkorna för protestanterna vilken ansågs sig rätt behandlade, och ville med vapen i hand skaffa sig rätt.

Gustav Adolf var vid den tiden kung i Sverige. Svenska folket låg då i krig med Polen, och det kriget slutade inte förrän 1629.

Da slöts ett stillesländ på bari. Da nu Gustav Adolf tågade från Polen mötte de en katolsk styrka som Valkenstein stod i spetsen för en strid uppstod, och den har blivit kallad i historien slaget vid Lützen. När konungen kom hem till Sverige, sammankallade han en riksdag i Göteborg som de bestämde att Sverige skulle deltaga i det 30-åriga kriget.

Da våren 1630 seglade den svenska flottan över Östersjön och landade vid Pommern. Pommerske kurfursten var inte med i kriget, och därför fick inte heller Gustav Adolf komma in i landet. Men Gustav Adolf övertalade honom, så fick svenskarna marschera in i Pommern.

Katolikernas ledare var Tilly. Han höll på och skulle hänga in i Magdeburg. Men Magdeburgborna släppte inte in dem.

Men Tilly lovade så allt om inte de släppte in
dem skulle de storma staden. Då skickades bud
från Magdeburg till Gustav Adolf och bads att
han skulle komma och hjälpa dem. Gustav Adolf
lovade komma till hjälps, men hann inte
fram förrän Tilly hade stormat staden och för-
stört den.

Vid Breitenfeld utkämpades
en sked år 1631. Gustav Adolf förde själv befälet
över högra flygeln, Gustav Horn, som konungen
kallade sin högra hand, förde befälet över den
vänstra flygeln. Invid vänstra flygeln stod de
sachsiska regementena.

Det fanns män, som härdats
genom mängen hård kamp. Men i hären fanns
förhåstam på Herren, som det står skrivet i psalmen
Förfäras ej du lilla hop, fast fiendernas barn och
rop från alla sidor skalla. De föjdas åt din under-

gång, men deras fröjd af bliver lång, ty låt
af modet falla."

Tillys här var uppställd i
stora fyrkanter som bestod av 50 led. Deras
skjutvapen voro tunga, att de måste hållas uppe
med järngafflar. Men Gustav-Adolfs här bestod
av små avdelningar som kunde flytta sig fort.
Deras kanoner voro lätta och behövde ingen
gaffel. Innan slaget började, sänkte Gustav
Adolf sitt huvud och bad till Gud om hjälp.
Vid det slaget vann Gustav-Adolf en lysande
seger. En av de största segrar som Sverige vunnit.
Detta hände år 1631.

Gustav-Adolf lägrade sedan
nedåt Sydtyskland och gick nedåt Ren invid
Mainz. Där stannade han över vintern. På våren
när han ryckte upp, hade han en lysande skara
på omkring 100 000 man. Så lägrade han uppåt

Ljtsen, och där sked ett mytt stort slag.

Den 6 november 1632 stodo

båda härarna uppställda till skid. Men en tät
dimma tåg över staden, och nu stod härarna och
väntade att dimman skulle skingra sig. Dimman
skingrade sig också. Men under slaget kom den
åter och lade sig tung över slätten. Trupperna
kunde ej längre hålla ihop. Gustav Adolf drogo
in i skidsvinklet och blev skild från sina sol-
dater. En kula träffade honom i ryggen. En
av hans medhjälpare försökte att hjälpa honom,
men då blev konungen omringad av fiender som
frågade, vem han var. Då svarade han med mott
röst: "Jag är konungen av Sverige." Då sköt en
fiende en kula genom hans bröst. Och därmed
var den store Gustav Adolf död.

När Gustav Adolf var borta

fick hans befälhavare Gustav Horn överta

ledningen av krigsrörelserna.

År 1634 stod ett nytt blodigt slag vid Nördlingen, där svenskarna led ett stort nederlag. Då blev Gustav Horn tagen till fånga och satt fången i åtta år.

Efter Horn fick Johan Banér ledningen. Under hans ledning vann svenskarna en stor seger vid Wittelsch år 1636. Men Banér levde inte länge sedan, ty år 1641 insjuknade han och dog.

Under Lemnart Torstenssons ledning utkämpades ett slag vid Breitenfeldt 1642 där svenskarna vann en stor seger. År 1644 gick Torstensson över till Danmark med kungshären och Sverige vann många stora områden: Jämtland, Härjedalen, Gotthand, Ösel och på 30 år Halland. Sedan slöts fred vid Brönsebro år 1645.

Man började både katolikerna

och protestanter längta efter fred. Och den freden
slöts i Westfalen i två städer Conarbrück och Mynde
år 1648. Sverige fick då Vor Pommern och ett stycke
av Neder Pommern samt öarna Rugen, Usedom och
Wollin samt staden Wismar och Bremen samt
Verden. Dessutom erhöill Sverige 5 millioner riksdaler.
Därmed var 30-åriga kriget slut.

Edith Brodin

Kalaset på slaskhögen.

Nu skall jag berätta litet om ett kalas på slaskhögen. Det var en gång en liten råtta, som hette långsvans. Hon var född i källaren och hade mest levat av rå potatis, som är ganska enformigt i längden, så nu ville hon ha lite ombyte, och därför gav hon sig iväg ut ur källaren, ut för att söka sig mat.

Först kom hon till sädeskätten, där hon började äta av havran och rågen.

När hon sedan kom gående förbi slaskhögen,
fick hon höra vilket förfärligt oväsen det var där.
När hon kom fram, kom fru Kräka springande
emot henne, så att huvudklädet stog ut som om
det varit utspänt med stäng, och skrek: "Nj, se
goddag, fröken Långsvans, är du ute och går. Var
så god och stig på, vi har just bjudit till kalas
här på slaskhögen." Fröken Långsvans blev så
häpen, att hon inte fick ut sig mer än: "Tackar,
tackar allra ödmjuktast. Det skall smaka bra med
litet mat." När hon kom upp på högen, var det
bara herr och fru Kräka där, och de höllo på att
lägga maten litet i ordning tills de andra herr-
skapen skulle komma. Och det dröjde inte så
länge, förrän de började komma. Först kom herr
och fru Skata med nya vadmalskläder, och se-
dan herr Långben med cylinderhatt, frack och
golfbyxor.

Sedan kom herr Mickel Räv och sist
herr Ekorre. Och så började kalaset.

Först kom fru Kräka fram med
ostkanter och ruttna sillben samt stöm-

mingst huruden och bjöd dem smaka på: "Varsågod och smaka på den läckra maten," sade hon. Och alla sade de: Tackar så mycket, fru Kiäka. Och så började man äta på spänbitar som fru Kiäka också hade skaffat från baket. Sedan de hade ätit, tyckte räven, att det skulle smaka gott med lite karstek och tänkte därför försöka taga karen, när de skulle gå hem. Därför smög han sig iväg, när de skulle gå hem till och äta efterrätt, som var litet anjovissås utblandad med vatten och kokt potatis. Men så började man bli mätt, och det var ganska sent på natten, så man började tacka för sig och gå hem. När Långben skulle gå, tog han genast vägen hem, men han hann inte gå långt förrän räven hoppade fram ur ett hål och sprang på karen. "Nu har jag dig," sade han och sprang till skogen. Men de andra hade sett det, därför började de hata räven och kalla honom den listige. Ja, så slutade det kalaset.

Johannes döparens död

En av gamla testamentets gudfruktigaste män är Johannes döparen. Han fick ett mycket hemskt slaf. Herodius hade låtit fängsla honom därför att han talat om för honom vad som var rätt.

Herodius lät på en gång ställa till med ett gästgärd för krigsriksmännen och de finämsa i Gallileen. På detta gästgärd var det dans och spel och där fanns också sprit. Herodius hade sagt sin broders hustru till äkta, och Johannes hade sagt åt honom att detta inte var löfligt. Därför tog Herodius på hette kvinnan-agg till honom och försökte få tillfälle att döda honom. Men hon kunde inte. Men när på gästgärdet fick hon ett garrande tillfälle. Hones dotter gick in i gästgärdetsalen och dansa-

de och hennes ämne behagade Herodes och hans brudgäster. Då sade Herodes till
flickan, att hon fick begära vad hon ville så skulle hon få det. Han lovade
honne med ed och sade: "Vadhelst du begär av mig så skall jag göra dig det."

Flickan visste inte vad hon skulle begära. Hon gick därför
in till sin moder och frågade henne vad hon skulle begära. Då sade modern,
att det var bäst att hon begärde Johannes döparns huvud. Då gick flickan in
till Herodes och sade, att hon ville ha Johannes döparns huvud på ett fat.
Herodes blev mycket behjvrad när hon framställde sin önskan. Men han ville inte
erövra henne, när han troat henne med ed. Då skickade han en av sina strå-
lar till fångelser efter hans huvud. När han kom in tillbaka gav han henne fatet,
och hon gav det åt modern. Detta var Johannes döparns slakt.

Lina.

Karl von Linné.

En bland våra stormän är Karl von Linné. Han föddes i Räs-
kult år 1707 i maj. Hans fader var komminister, men ble uten tycke
hörde. Karl älskade blommor, och tillbragte sina lediga stunder i faderns
trädgård. Sedan han hade slutat skolan, studerade han i Uppsala. Då
han varit där en tid, trötade han att bli utan pengar. Han tänkte därför
föra hem. Men han vilke för sista gången gå in i Botaniska trädgården.
Nedan han stod där, såg han en vacker blomma, som han tänkte byta
er för att ta hem och pröva. Påst som han stod där för att byta so-
den, fick han höra en harkel röst som sade: "Vad tänker du göra, pojke!"
Linné vände sig om och fick se professor Bolecius stå där. Linné kom

mark i samsprik med Celsus. Han talade om sin belägenhet för honom och att han tänkte fara hem. Celsus tog honom med sig hem, och han fick se där om han undervisade hans pojkar. Han bodde nu hos Celsus, medan han studerade färdigt. Simmi hade nu genomgått sin värnstid.

Efter några år blev han professor i Uppsala. Dit kom en student från olika länder för att lära av honom. Simmi brukade ta sina elever med sig ut i skog och mark för att se på växterna. Han hade något att säga om varje växt och han talade om, vad den var till för nytta för människorna. När de sedan skulle gå hem, sade alla eleverna: 'Leve Simmi. Simmi var smycket alla.'

Simmi var en älskligt kristen människa. Oran för hans ringkammarbarn stod skrivet: 'Se förvittligt, Gud var dig' Simmi dog år 1778. När man drog upp hans skriftblåda fick man se på en lapp, och på den stod skrivet med nästan slätlig stil: 'Hän- 'brokult' Han längtade dit, och han ville att hans kropp skulle få njuta den rätta vilan i dess jord.'

Anna.

Gustav Vasas äventyr.

Gustav Vasas äventyr är ganska intressant. Han var född på Lybboholms slott i Uppland den 14 maj 1496. Han var av en gammal svensk ätt. Hans fader var riksråd. När Gustav blev så gammal att han skulle gå i skola, gick han först i Uppsala. Sedan följdes han till hovet, till sin frände Sten Sture d. y för att lära riddarliga idrotter. Han var då omkring 18 år.

Sten Sture kom i strid med Danmark och Gustav blev då tillfångatagen av Kristian. Han hölls fången i Danmark ett helt år. Sedan ryckte han. Hans färd gick sedermera till Lybeck. Där stannade han tills han en dag fick följa med ett fartyg till Sverige.

Gustav gick nu till Uppland och Åstergöt

gölland till sina släktingar. Sedan drog han upp-
åt Dalarna. Gustav var nu rädd att Kristian skul-
le söka reda på honom och ta honom till fånga
igen. Han gick nu till Anders Persson på Rankhyt-
tan, men talade ej om vem han var. Han gick allt-
jämt klädd i bondeskläder. Anders Persson var rädd
att flyktingen skulle bli upptäckt och sade åt
Gustav, att han skulle bege sig till en tryggare
plats.

Gustav gick nu till Arnt Persson
på Arnäs. Han talade om för honom vem han var,
och Arnt sade honom, att han kunde stanna
där utan fara. Men Arnt var en man som man
inte kunde lita på. Han talade om för Kristians
fogde, vad som hänt. Om en stund kommo fogden
och Arnt och tänkte taga främtingen till fånga.
Men Arnts kusku visste var Arnt hade varit och
varnade därför Gustav och ville, att han skulle gå där-

ifrån.

Gustav kom nu till prästen Jon i Svård-
sjö. Prästen Jon vågade ej behålla Gustav, ty spejare sökte
allhyämt flyktvägen. Därför sökte man ut ett säkrare stäl-
le åt honom. Man skickade honom till Sven Elsson
i Trala. Gustav kom knapp in i stugan, förän spe-
jare kommo dit. Sven Elssons hustru höll på att
baka bröd. Gustav står vid spisen och värmer sig.
Hustrun tar då brödspaden och står Gustav över ryg-
gen och säger: "Varför står du här och gapar, gå genast
ut på lojen och tröskas!" Gustav går då ut ur stugan.
Men spejarna kunde aldrig förstå, att det var Gustav,
som hustrun hantrade så illa. Spejarna gick därför
till nästa gård Sven Elsson tyckte att Gustav icke
var nog säker i Trala. Han gömde då Gustav i ett halme-
lars och körde honom uppåt skogarna.

Vid jultiden 1520 hade Gustav kommit upp
till Lidjan. Efter gudstjänsten i Rättviks kyrka steg

Gustav fram och talade vid folket. Han talade om Kristian, om Stockholms blodbad och om att en ny förs Eriksson kunde komma. Han varnade dem därför och ville att de åter skulle gripa till vapen. Men folket hade trottat på fejden, och de hade inte hört att Kristian skulle vara grym mot bönderna. Då blev Gustav ledaren. Han måste nu endast hjälpa sig själv. Han for därför på stidor mot nordöst.

Men någon tid därefter ångrade sig morakarlarna att de avrådde Gustav. De skickade därför några av sina bästa skidlöpare, att bedja Gustav komma tillbaka. De följde då hans spår och hamnade upp honom vid norska gränsen. Gustav blev då glad och följde dem tillbaka till Mora. Där valdes de förenämnda männen och valde honom till Dalarnas hövitsman i januari 1521. Han var då 35 år gammal.

Brichen Fredholm.

En spelman i skogen.

En vårmorgon vaknade den rike herr Björn av ett fastligt oväsen. Med ett skutt var han ur sängen och sprang ut i bara skjortan. Den syn som mötte honom fick honom att skälva i knäveckan. Bord och stolar voro kullslagna, lädan, som han hade pengarna i, var öppen och alla pengarna borta. I ett hörn stod vargen och plockade i sig av den goda maten. Med ett tjut hoppade den ursinniga björnen på vargen, men vargen var honom för snalt och med ett språng hoppade hoppade han ut genom fönstret så glasbitarna yrde och försvann. Björnen satt länge och grät över förödelsern men sedan tänkte han att han måste göra något för att få mat.

Han klädde på sig det bästa han hade

och åt handelsmannen till. När han kom in dit, bytte han bort en fin päls mot en fiol, och sedan gick han ut för att söka lyckan med fiolen under armen.

Den första han spelade för ätgen och hans familj och av dem fick han två kronor. Sedan spelade han för skorren. Men när ^{senne} han skulle betala sprang han istället upp i ett träd. Då blev björnen arg och rusade upp i trädet efter honom, men skorren skubbade till ett annat träd, och när björnen skulle göra lika, ramlade han ner och satte sig på fiolen så att den sprack. Då måste han laga den innan han kunde spela, och det tog lång tid. Slutligen var den färdig.

Så mötte hon fröken Uggla med sina skollärn, och för dem spelade han både länge och väl. Då var det en skatunge som inte kunde vara tyst utan sade: Varför har farbror hål på byxor bak? Och när björnen vände sig om, fick han se ett stort hål bak. Då förstod han, att han hade rivit sönder sig när han klättrade efter skorren. I kamsen tänkte björnen gå, men då sade fröken Uggla: "Vänta, ni skall väl hä pengor av oss."

Det hade björnen glömt bort och han blev
mycket glad. Två fröken Uggla fick han en krona
och av barnen varsin fjögurfemöring; det blev jämt
tre kronor för det var 8 barn och lärarinnan. När han
fick pengarna skälvde han av iver. Och då han
kom ensam, dansade han och tjöt så han skrämde
småfåglarna. Snart blev det känt i hela skogen att
han var den bästa spelmannen och han spelade på
många konserter till och med bättre än gräshoppan.
På två kvällar förtjänade han hundra kronor. Nu
tänkte björnen, kan jag slå mig till ro snart, för
nu är jag rikare än förut. Det var i alla fall bra
att vargen tog mina pengar.

Börje P.

Tomtens bestyr.

Nu ha vi snart jul igen, och till jul hör tomtarna. Jag hör hur vår lille tomte Grötman arbetar för att hinna med allt. Hans gumma sitter uppe både dag och natt och stickar vantar och skumpon, tomtefar snickerar häsjedar, åt sin familj och källkar, skidor paller, snurror och mycket annat. Barnen, som inte kan göra något annat, får städa i den lilla stugan. På julafton får han mest med göra ~~då får han mest~~ med göra då får han göra i sin enda gård med julklappar. Han kommer åkande efter en lock i en åka fullpackad med julklappar.

En tomte behöver dock inte fara överallt, utan det är en tomte för var by. Gårdstomtarna få tillverka sakerna

och så far den gamlaste och visaste av tomtarna
i byn omkring ^{med} julklopparna. Om inte gårdsfolket
sätter ut ett grötfat åt sin tomt på julafton,
blir han bedrövad och flyttar från gården. Det
märks snart att tomten har flyttat, drängarna
och pigorna släss, djuren då, fiden kommer ej
tillbaks förrän tomten kommer.

Paulus.

Paulus föddes i Tarsus Hans far var tillvävare. Paulus gick i skola i Jerusalem, sedan träffa vi honom vid Stefa-nus stening, som han deltog i, ty Paulus hatade de kristna.

Lä träffar vi senare Paulus på väg till Damaskus för att fångsta några lär-jungar. Men på vägen dit blev han omvänd. Det var ett sken som kringskälade honom och ur ske-

net kom en röst som sade: "Laul, Laul varför förföljer du mig?" Laul frågade: "Herre, Herre vem är du?" Ur skenet kom då en röst som sade: "Jag är Jesus Kristus som du förföljer. Men stå upp och gå in i staden, så skall där bliva dig sagt, vad du skall göra: Och de män, som han hade med sig, stodo mällisa av hygnad och skräck. Då steg Laulus upp för att gå in i Damaskus men han kunde ej se något. Männen som han hade med sig, följde honom därför in i staden.

I staden fanns nu en lärjunge som hette Annanias. Herren sade till honom i en syn: "Stå upp och gå till Raka gatan, och fråga i Judas hus, efter en man vid namn Laulus från Tarsus. Ty se, han beder: Annanias svarade: Herre jag har hört hur illa den mannen har gjort mot de heliga i Jerusalem. Men då sade

Herren: "Denne man har jag utvalt till att bära fram mitt namn inför hedningar och för Israels barn." Annanias gick då på Guds befallning till Saul och sade: "Saul, Herren har sänt mig, för att du skall få din syn tillbaka och bli utstyrt av helig ande." Då fick Paulus igen sin syn, och han lät döpa sig.

Paulus blev mer och mer intresserad av den kristna rörelsen och han började företaga resor, vilka sedan blev kallad Pauli missionsresor. Paulus samt en man vid namn Barnabas for nu från Antiokia över till Salamis och Pafos, därifrån till Pergé, Lystra, Antiokia i Mindre Asien, vidare till Ikonium och Derbe. Sedan for de samma väg tillbaka och tillsatte en äldste för varje församling. Kort därefter begav sig Paulus till ett möte i Jerusalem där det bestämdes att även hedningarna fingo bli kristna utan att i allt hålla Mose lag.

Sedan företog Paulus sin andra missionsresa tillsammans med Silas. De foro genom Syrien och Mindre Asien, där besökte de församlingar som bildades på första resan. De kommo slutligen till Troas. Där hade Paulus en märklig dröm. Han drömde att en Mædonisk man stod och vinkade åt honom. Då fortsatte de resan och foro över till Neapolis och Filippi. När Paulus och Silas begäro sig på väg för att bedja mötte de en tjänsteflicka, vilken brukade spå. När Paulus såg detta befälde han henne att sluta. Då blevo hennes husbondefolk, vilka förut tjänat pengar genom flickans spådom förargade, och Paulus och Silas sattes i fängelse. På natten uppr stod ett jordskalv så att fängelseportar och dörrar flögo upp. När fängvaktaren fick se detta, blev han förskräckt och tänkte döda sig men Paulus ropade: "Gör dig intet ont, vi är alla här." Efter den stunden blev fängvaktaren med hela sitt hus omvända. Från Filippi foro apostlarna till Tessalonika, Berea, Aten och Korint. I Korint

bodde Paulus hos Akvilas, de voro båda tältråvare och arbetade nu tillsammans. Sedan for han till Efesus, Cesarea och Jerusalem därifrån tillbaka till Antiokia.

Sedan Paulus varit i Antiokia en tid for han genom Galatien och Frygien och kom då till Efesus där han stannade omkring 2 år. Efter ett uppror, tillstått av guldsmeden Demetrius for Paulus till Macedonien och därifrån till Korint där han vistades i tre månader. Sedan for han genom Macedonien till Troas och Miletus vidare till Jerusalem.

Paulus företog även en fjärde resa, då han även besökte Spanien. I Rom fick han lida martyrdöden under kejsar Neros dagar, omkring år 67.

Tore L.

Ljuset.

Vi ha i naturläran läst om ljuset. Det mästa ljuset kommer från solen, men det finns också andra ljuskällor, såsom förbränning och elektricitet. De kallas självlysande kroppar. Det finns också kroppar, som lånar ljus. Sådana sio: månen och en del stjärnor.

Ljuset som vi se komma från solen är till färgen vitt. Skulle vi sönderdela ljuset, skulle vi få många andra färger, och det beror på att det är så många andra

ämnen i solen som äro smälta; men när alla färgerna kommer tillsammans, så blir färgen vit.

Ljuset kan både brytas och återkastas. När vi se oss i en spegel, så faller strålarna på spegelns plana yta, och det kallas infallsvinkel. När nu strålarna träffa spegeln, så brytes de och kastas tillbaka. Vinkeln mellan spegeln och vinkel. Båda vinklarna bli då lika stora, om de räknas från normalen. Personen, som då står framför spegeln, tycka sig bilden i strålarnas förlängning bakom spegeln. Bilden kallas skenbild.

För att vi skall kunna se föremålen på jorden, så måste strålarna in i ögat för att där brytas, ty de skola träffa en viss fläck i ögat, där det är mycket när-
rer. Denna fläck kallas gula fläcken, för den

är till färgen gul. För att strålarna skall bry-
tas lagom, måste det finnas fina insättningar
i ögat vilka bryta strålarna. Det som bryter
strålarna mest är ögonlinsen. Men det händer
också att strålarna inte bryts så att de
träffar den gula fläcken i ögat. Om strålarna
bryts ihop framför den gula fläcken så är
ögonlinsen för tjock, och då brytes strålarna
för mycket. De personer, hos vilka ögonlinsen
är för tjock, säges vara nära synna. Närsynta per-
soner skall då ha glasögon med skåliga lin-
ser. Ty i skåliga linsen brytes strålarna
utåt, och de säges därför vara spridningslins.
När då strålarna först brytes utåt genom glas-
ögonen och sedan bryts ihop i ögonlinsen,
faller bilden på den gula fläcken och då
blir bilden tydlig. Hos långsynna personer
däremot är ögonlinsen för tunn, och då gör

inte strålarna ihop, förrän de komma bakom
ögat. Sådana personer som äro långsynta måste
ha konvexa linser så att strålarna först bryts
ihop i glasögonen och sedan ända mer, då de
gå genom ögonlinser. Långsynta personer skola
ha glasögon med mycket konvexa linser ty så-
dana samlar strålarna. Dessa linser kallas där-
för samlingslinser.

Karin Svärd.

Gustav Vasas stöverk.

Vi ha nyligen läst om Gustav Vasa. Genom har Sverige mycket för han har utfört fyra stöverk och dessa äro: befrielsekriget, reformationen, bondeupprorens kuvande och arvföreningen.

Befrielsekriget började år 1521. Första sammandrabbningen stod vid Brunbäckes fäja, där dalkarlarna och Gustav Trolles medhjälpare möttes. Gustav Vasa var sjötv i Hälsingland och Gästrikland för att få allmogem till hjälp. Sedan Gustav hade kommit hem,

drog han in i Västmanland, och där stog en ny sammandrabbning vid Västerås. Kristian hade nu kommit i krig med Lybeck och därför kunde Gustav försöka ansätta Stockholm kraftigen med hjälp från Lybeck.

Andra storverket, som Gustav utförde, var reformationen. Den romerska kyrkan och präven hade börjat missta sin makt genom Martin Luther, som kom med ett annat förslag. Präven ville ha mera pengar och därför utvände han avlatskramare att sälja avlatsbrev. Prästerna ville också att folket skulle köpa sådana brev. Men när Martin Luther fick höra detta, blev han mycket ord och han tänkte att han på något vis skulle få bort detta, och därför skrev han långa brev och satte upp prä kyrkodömen kvällen före allhelgonadagen, och dessa brev kallades teser. Teserna lästes nu av alla.

som kom till kyrkan. Luther blev nu bannlyst, men han brände upp det pärliga bannbrevet år 1517. Brevet lästes nu upp över hela Tyskland och Luther började att få allt flera och flera anhängare och därmed hade reformationen börjat. Gustav Vasa såg nu att Martin Luther hade rätt, ty Luther ville att allt överflödigt från kyrkan skulle användas till rikets bästa.

Bondenyrrens kuvande var det tredje stoverket. Allmogem ville nu vara med och styra ty de tyckte, att de hade hjälpt Gustav så många gånger. Men det var ingen lätt sak att styra riket, ty blev det ont om pengar, så knötade de på konungen och sade, att han kunde hjälpa dem. De skrev också brev till konungen och sade, att de skulle taga ifrån honom riket, om han inte kunde låta deras kyrkor och kloster vara ifred. Det dröjde inte

länge, förrän det blev uppror. Ett av dessa uppror var klockupproret. Kungen skulle nu förbättra riket och då behövdes det mycket pengar, och när inte pengarna räckte, beslöt man att varje socken skulle ge en kyrkklocka. Kungens män foro upp till Dalarna för att hämta klockorna, men de hade dalarna bestämt att de skulle slå dem allt vad de kunde, bara de inte slogo ihjäl någon.

Arvföreningen var det sista av Gustav Vasas storverk. Sedan oroligheterna var över, sammankallade kungen en riksdag i Västerås och den har blivit kallad Västerås arvföreningen. På denna riksdag bestämdes, att kungens älskte son skulle ära kronan, men hade inte kungen någon son, skulle kungens närmaste släkting bliva kung. Detta bestämdes år 1544. Förnt hade det blivit bråk, när

man skulle välja konung, men nu behöfdes det
inte bli några stidigheter.

Gustav Vasa har blivit kallad
den store riksbyggmästaren, ty han har liksom
byggt upp ett nytt Sverige genom fyra storverk,
nämligen befrielsekriget, reformationen, bondeuppro-
rens kuvande och arvföreningen.

Raim Svärd

Något om himlakropparna.

Ute i den stora rymden svära himla-
kroppar. Det finns flera slag av himla-kroppar, nämligen
fjärrjärnor, kometer, planeter och nebulosor. Vår jord är en

planet, som kretsar kring solen bland andra planeter.
Dessa äro Merkurius, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus,
Uranus och Neptunus.

Merkurius ligger närmast solen,
och det är troligen mycket het där. Omloppstiden är
88 dygn.

Därnäst kommer Venus som
ligger emellan Merkurius och jorden. Där är omloppstiden
224 dygn.

Tellus eller jorden omkretsas av
en måne. För att kunna gå ett varv kring solen behöves
jorden 365 dygn 5 tim. 48 min. 46 sek.

Mars kommer efter jorden och
är mycket underlig till utseendet. Ibland är det vitt
och ibland svart, man har också iakttagit stråk som
går över hela Mars. Dessa har man kallat för Marskanalerna.
Man tror därför att det är lika som på jorden och att
det bor folk där.

Jupiter är den största av planeterna
och ligger långt bort från oss. Den omkretsas av 9 månar och
omloppstiden är ungefär 12 jordår.

Saturnus kommer därnäst. Om

kring den är det liksom en ring, som troligen är en massa småkroppar. Omloppstiden är ungefär 30 jordår och planeten omkretas av 10 månar.

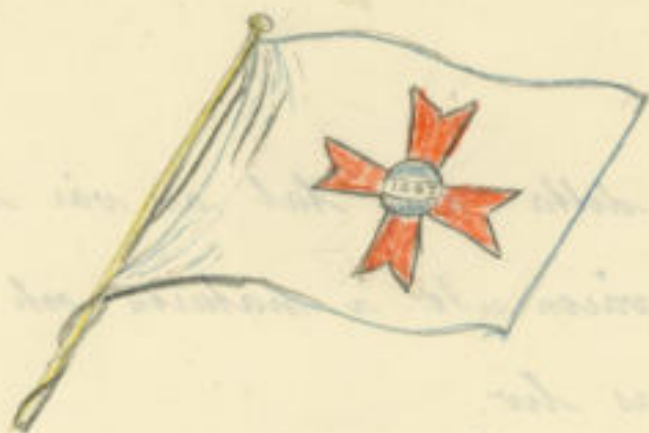
Uranus och Neptunus så långt bort, att man ej vet så mycket om dem. Uranus behöver 84 år för att ha gått ett varv kring solen. Den senare måste gå dubbelt så lång bana. Där är omloppstiden 165 år.

Festjärnorna äro solar. Troligen lika beskaffade som vår sol.

Kometerna ha ett mycket värlande utseende. Komet är det en lång svans. Den är det s. k. stjärnfäll. Ett stjärnfäll uppkommer därigenom att en kropp faller mot jorden.

Av nebulosorna finnas de flesta i vinkergatan. Somliga bestå av gasmassor andra av en massa stjärnor som kallas stjärnhopar. En del av stjärnorna äro självlysande, men de flesta låna ljus.

Ligue.

Värfesten.

Varje år brukar lagen 'Julfacklan' ha en värfest. Denna fest anordnades i år den 4 maj. Vi hade veckan förut satt upp af-fischer både i Flästa, Torneby och Norränge så att det skulle komma mycket folk till festen. Hela salen blev också fullt och nästan för fullsatt så att vi måste flytta in flera bänkar. Vi började festen med un-sonsång, sedan fingo vi höra några musik-stycken på piano av fröken Vik. Efter det- ta kom det några passande värsånger av

kören. Efter detta kom tal av vår lärare, som talade om våren ute i naturen och våren i människornas liv.

Åter kom det körsång och musik på piano och därpå kom kafferasten, så att folket fick röra på sig och nypfriska sig med en kopp kaffe. Medan kafferasten pågick, ordnades om till ett sagospel. Detta spel hette 'Pojken och trollen'. I detta spel medverkade älvor, troll och en prinsessa samt en hel del andra. Trollen voro riktigt kusliga eller rättare lustiga att se. En av dem hade lång näsa, och en hade lång svans, och en tredje hade stora, futa öron. Efter andra akten blev det fel på lyset, så att vi fingo vara i mörkret en stund, men det blev åter lyst, så att sista akten kunde spelas och sedan var det färdigt med vinfesten det här året. Nästa år

kommer det nog också att bli värfest, och vi
hoppas att vi får lika trevligt då som det
var i år.

Karin Svärd

En vå i hemmet

Det finns en vå i mitt hem,
den kallar jag mycket kär. Det är min egen kammare.
Lite och rätt är den, och jag trivs så bra där. Och
mina käraste möbler är ett litet bord, och på bordet
står en bordslampa med några vackra uppställda blom-
mor på. En blomma med stora vackra rosor och en
stor bok ligger också där.

Torje kväll sedan jag hade
skit går jag in i min kammare och steker kon-
taktten i väggen till min bordslampa, och den lyser
så klart över hela mitt rum, och så läser jag mina

läsa en stund, tills jag kan dem, och sedan tar jag
min bok bredvid bordslampans, och den handlar om
hur fornhidens människor har haft det. Jag läste en
gång om två gamla personer. Det var en julaffon
så dessa två människor satt och spelade kort, och
inte brydde sig om att läsa julpsalmen, således var
dessa squidaktiga. En granne till dem var en god
och from man. Sedan han hade läst julpsalmen
blev han trött, och därför somnade han. Men han
sov inte länge förrän han väcktes av en dröm,
och han drömde att det inte stod så bra till hos
hans granne och därför tog han sin häst och red
dit för att se om hans dröm var sanna. Eftersom
man inte fick gå och knacka på dörren om jul-
aftnarna, så gick han utanför fönstret. Då fick
han se en stor kula mitt på golvet, som väckte och
väckte, tills den blev så stor att den nådde taket. Lik-
te som myss snittit och spelat kort stod nu i ett hörn

högskräpna, och mannen försökte ta en psalmbok
för att läsa, men han kunde inte få fram ett
ord. Då tog prästen, som stod utanför fönstret,
fram sin bibel och läste några ord och skrek
bögjade kulan försvinna och mannen gick
talförnämjan tillbaka, och han läste nu julvan-
geliet med tacksambal mot Gud för att han hade
räddat deras liv. Men aldrig mer smilla dessa
människor och spelade kort på julafton.

Sådana små gripande berättelser läser jag ut min bok, och inte bara denna utan många många andra.

Den som min lilla vä i mitt hem, som jag myss har skrivit om, ville jag inte smida för allt i världen, ty till denna vä har jag all gå när jag är fuller eller sjuk, och när jag tar min bok och läser, blir jag snart glad igen.

En dag hände det sig, att det
knackade på dörren och en ung man steg in. Det var
postbudet. Jag blev riktigt förvånad, ty det var att Leo till mig
ty det händer inte många gånger. Skar var jag färdig att
öppna brevet, och till min stora förvåning var underskriften
"Scott." Det var frågan om en flygtörning från London till
Australien. Scott ville, att jag skulle följa med på resan. Jag
satte mig ner på en stol och tänkte över om jag skulle följa
med eller icke. Och jag kom till det resultatet att följa
med, samt telegraferade till London redan på kvällen.
Dagen efter var jag resfärdig.

Di jag kom fram till London,
var Scott vid stationen med sin maskin. Jag blev skar

i maskinen och sedan bar det av. Husen blev snart ej större än händelicks askar och människorna som små myror. Det var många maskiner uppe i luften, och jag kunde därför inte höra någonting. Brott skade farken ty ett plan var för. Färden fortsattes förbi städer och sjöar utan att landa, förrän vi voro i Allahabad. Domsintanken var då västan-
tom och måste påfyllas.

Maskinen höjde sig åter mot skyn, inget plan syntes till mera. Herrskapet Hollisons hade förut begat men måste utgå här i Allahabad. Snart skymtar Batavia fram, där bensinpåfyllning skall ske. Efter en timme måste vi nedlanda i ett sådes fält utan för Singapore. Snart voro vi resfirdiga igen men motorerna gick inte riktigt bra och upphörde ibland att fungera. Brott beräknade att vara i Melbourne inom 20 timmar. Timmarna gingo snart. En stor massa människor syntes. Var vi verkligen vid målet? Maskinen sänkte sina vingar. Folket hurrade av alla krafter, men vi kunde inte höra någonting, vi voro döva av motorbullret. Det enda vi kunde säga var att det hade varit en besvärlig resa.

Ligne.

Pelle Vallareman.

Det var en gång en pojke, som hette Pelle Vallare. Han vallade kreatur ute på ängarna. Men han tyckte att det var tråkigt, och därför tog han sitt pick och pack och gick ut i världen. Han gjorde sig ett bylte, av sina ägor, tog en häjje och satte bylket på.

Den förste han mötte var en gammal gumma, som hette Sofia. När hon mötte honom, funderade hon vart han skulle ta vägen och därför frågade hon: "Vart ska du taga vägen?" "Jag ska ut i världen och söka mig en prinsessa," sade Pelle. "Jaså," sade Sofia. Hon fortsatte att prata med Pelle. Hon sade, att han kunde få följa med

och få lite mat i sig efter den långa färd. Pelle gjorde som hon sade.

När de kommo till gummans stuga, satte han sig ned på en stol vid dörran. Sofia började så plöcka fram mat åt Pelle. Sedan fick han sitta sig till bords och äta. Han åt med god aptit. När han ätit sig mätt, gick han och tackade gumman för maten och fortsatte sin vandring.

Han vandrade och vandrade tills han kom till en stor skog. Medan han gick där, började mörkret falla på, och han skulle söka härbärge för natten. Han gjorde sig en sovyplats under en buske och lade sig att sova. Byltet hade han till huvudkudde.

Morgonen därpå vaknade Pelle vid att någon rörde vid honom med en mjuk och len hand. När han då öppnade ögonen, såg han att en liten hare stå bredvid

honom. När Pelle såg den lilla harungen, blev han förhust. Han ville ta i harungen, men haren blev rädd och hoppade undan till en annan plats. Pelle steg upp, tog sitt bylte och fortsatte att vandra genom den långa, mörka skogen.

När han kommit ut ur skogen såg han en stor bondgård i närheten. Han gick in i gården. När han kom in, stod en pojka och lagade mat. Då hon fick se honom, frågade hon vad han hette. Pojken svarade: "Pelle Vällareman från Skogsbacken." "Ja", sade hon. Pelle frågade om han inte kunde få en matbit. "Ja", sade hon. "Du får väl lite nybakat soppa." "Ja tack," det smakar nog bra," sade Pelle. Hon satte fram soppa åt honom. När Pelle ätit färdigt, gick han och tackade henne, sedan gick han vidare. När han gått ett stycke på landsvägen, fick han höra

någon gråta. Och när gick ^{han} / likt längre fram, fick han
se en liten prinsessa, som satt och grät. Han gick
fram och frågade, varför hon grät. Hon sade, att hon
aldrig mer skulle få se sin lilla anka, som hon
hade vid en damm därhemma vid slottet. Hennes
lilla anka blivit tagen av en stor stygg örn, som
hade sitt bo långt borta på en otillgänglig
klippa och därför skulle hon aldrig mer få se sin
lilla anka. Hon grät allt högre och högre.

Pelle tog henne vid handen och sade till henne,
att de skulle gå till hennes fader. Och när de
kom fram till slottet, gick prinsessan in till sin
mor och sade att hon såg en stor örn tagit hennes
lilla anka. Då gick modern och prinsessan ner till
dammen och tittade, och verkligen där fanns inte
den lilla vackra ankan längre. Men eftersom inte
kungen och drottningen hade någon son, fick Pelle
stanna kvar hos den lilla prinsessan. Så fick Pelle
ärva både rike och prinsessa.

Eina Ljung.

